

مقدمه

شته خالدار هلو از انواع دیگر شته‌ها است باعث ایجاد خسارت در درختان می‌گردد. میزبانان این شته درختانی مثل هلو، بادام، گوجه، آلو و زرد آلو و تا حدی سیب و به است. محل فعالیت آن نیز عمدتاً سطح زیرین شاخه‌هاست. در این گونه نیز در صورت بالا رفتن جمعیت، افراد بالدار ظاهر شده که وظیفه انتشار آفت را به عهده دارند. خسارت آفت با ترشح فراوان شیره و خیس شدن شاخ و برگ بخش‌های پایینی درخت و سطح زمین همراه است. شیره فوق بعضاً خشک شدن شاخ و برگ را نیز در پی دارد.

شته خالدار هلو (*Pterochloroides persicae*)

رنگ کلی بدن ماده زنده‌زای بی‌بال قهوه‌ای مایل به خاکستری است. در قسمت پشتی دو ردیف برجستگی‌های سیاه رنگ در طول بدن دیده می‌شوند. قسمتی از سینه و شکم پوشیده از ذرات غبار شکل مومی هستند. کورنیکول‌ها تیره رنگ بوده و کوتاه و پهن هستند. در ماده زنده‌زای بالدار نیز سینه سیاه و بقیه بدن قهوه‌ای مایل به خاکستری است. تخم‌ها بیضی شکل بوده و ابتدا قهوه‌ای براق و در نهایت سیاه براق می‌شوند. این شته در سراسر ایران فعالیت دارد. درختان میوه سردسیری مورد حمله تاکنون هلو، بادام، گوجه، آلو و زردآلو شناسایی شده‌اند. به‌علاوه به تعداد اندکی روی سیب و به نیز دیده شده‌اند. شیوه خسارت این شته به دو شکل است اول این که شیره گیاه را روی پوست شاخه‌ها و تنه درختان میزبان (شکل ۱) به فراوانی مکیده و باعث ضعف گیاه میزبان می‌شود. دوم این که شیره فراوان مترشحه توسط این شته شاخه‌ها، برگ‌ها و میوه‌ها را پوشانده که علاوه بر بستن سوراخ‌های تنفسی گیاه میزبان باعث جلب قارچ‌های مولد دوده نیز می‌شوند. ترشح شیره گهگاه آن چنان فراوان است که سطح خاک زیر درختان آلوده از لایه‌ای شیره پوشیده می‌شود. حمله شدید این حشره که بیشتر روی درختان جوان مشاهده می‌گردد، گذشته از ایجاد ضعف عمومی درخت باعث کم باری آنها شده و میوه نامرغوب می‌شود.

شکل ۱- شته خالدار هلو شیره گیاه را روی پوست شاخه‌ها و تنه درختان به فراوانی مکیده و باعث ضعف گیاه می‌شود.

زیست‌شناسی

زمستان‌گذرانی به شکل تخم روی شاخه و تنه درختان میزبان می‌باشد. این تخم‌ها گاهی آنچنان متراکم هستند که به شکل لایه‌ای سطح شاخه و تنه را می‌پوشاند. این تخم‌ها در شرایط مناطقی با ارتفاع حدود ۱۵۰۰ متر از قبیل اصفهان، شیراز و سایر مناطق مشابه از دهه سوم اسفند تا نیمه اول فروردین تفریح می‌شوند. شته‌های خارج شده از این تخم‌ها که مؤسس نامیده می‌شوند زنده‌زایی کرده و این عمل در تمام بهار و تابستان ادامه می‌یابد. در این مناطق، شته قادر است حدود ۷-۱۰ نسل در سال تولید کند. محل تجمع این شته بیشتر سطوح زیرین شاخه‌ها می‌باشد. طریقه انتشار آن به وسیله بالدارهایی است که در صورت اوج‌گیری تراکم جمعیت ظاهر گردیده و به طرف سایر درختان میزبان مجاور پرواز می‌نمایند. این بالدارها که ماده زنده‌زا هستند، پس از استقرار روی درخت جدید شروع به زنده‌زایی کرده و ایجاد آلودگی می‌نمایند. تخم‌ریزی در پاییز انجام می‌گیرد.

شکل ۲- زمستان گذرانی شته خالدار هلو به صورت تخم روی شاخه و تنه درختان میزبان است.

مدیریت

این شته دشمنان طبیعی فعالی دارد که اگر از فعالیت باز مانند جمعیت این شته رو به افزایش خواهد گذاشت. بنابراین تا آنجا که ممکن است باید از سمپاشی خودداری کرد. می توان با پارچه ای در دست آنها را از شاخه ها و تنه ها پاک کرد و یا حداکثر و در صورت تمایل در استفاده از سموم می توان سمپاشی را فقط و فقط در همان نقاط تجمع شته انجام داد.

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه دار و هسته دار، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

